



Oktober 2023 Releaseproces Notitie

Documentnummer: 20230706 Releaseproces
Datum 27-10-2023
Versie: 1.0
Auteur: Jan Schrama



Versiegeschiedenis

Versie	Versiedatum	Veranderingen	Naam
0.1	06-07-2023	Eerste opzet	Jan Schrama
0.9	22-08-2023	Verwerken feedback Werkgroep Techniek & Ontwikkeling, PO Standaard	Jan Schrama
1.0	25-10-2023	Verwerken feedback directie	Jan Schrama



Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Doel	3
1.2	Scope	3
1.3	Niet in scope	3
2	Uitgangspunten	4
3	Proces per type release.....	6
3.1	Technische release	7
3.1.1	Definitie	7
3.1.2	Overzicht.....	7
3.1.3	Planningsproces	7
3.1.3.1	Ad A - Reguliere updates:.....	7
3.1.3.2	Ad B. Aanpassingen.....	7
3.1.3.3	Ad C. Project-gerelateerd	7
3.1.4	Uitvoering.....	8
3.1.4.1	A – Reguliere updates en B - Aanpassingen	8
3.1.4.2	C – Projecten	8
3.1.5	Communicatie	8
3.1.5.1	A – Reguliere updates en B - Aanpassingen	8
3.1.5.2	C – Projecten	8
3.2	Kleine wijzigingen en bugfixes.....	9
3.2.1	Definitie	9
3.2.2	Overzicht.....	9
3.2.3	Planningsproces	9
3.2.4	Uitvoering.....	10
3.2.5	Communicatie	10
3.3	Uitbreiding Functionaliteit	11
3.3.1	Definitie	11
3.3.2	Overzicht.....	11
3.3.3	Planningsproces	11
3.3.4	Uitvoering.....	12
3.3.4.1	Projecten.....	12
3.3.4.2	Doorontwikkeling	12
3.3.5	Communicatie	13
3.3.5.1	Projecten.....	13
3.3.5.2	Doorontwikkeling	13
3.4	Major releases	14
3.4.1	Definitie	14
3.4.2	Overzicht.....	14
3.4.3	Planningsproces	15
3.4.4	Uitvoering.....	15
3.4.5	Communicatie	16



1 Inleiding

1.1 Doel

In dit document wordt vastgelegd hoe HDN omgaat met wijzigingen in de software en configuratie van het HDN Platform. Het document heeft als doel om verwachtingen over wijzigingen en momenten van interactie en tijdslijnen inzichtelijk te maken voor de gebruikers.

1.2 Scope

Primair aandachtspunt is het HDN Platform voor berichtuitwisseling. Voor het HDN Platform heeft HDN een aantal uitgangspunten gedefinieerd voor het releasen van software. In dit document worden de regels en afspraken verder uitgewerkt en aangevuld naar de huidige inzichten en ervaringen.

Er worden vier type releases onderscheiden en uitgewerkt:

1. Technische releases, de systeemsoftware waarmee het HDN Platform is gebouwd
2. Kleine, backward compatible functionele wijzigingen en bugfixes
3. Uitbreidingen van functionaliteit
4. Majors: niet backward compatible wijzingen en uitbreidingen¹

1.3 Niet in scope

Voor HDN Berichtschema's is een eigen releaseprocedure voor het wijzigen en distribueren met een vaste kalender voor communicatie, specificatie en releasen. Dat is geen onderwerp van deze notitie. Waar dat leidt tot beter inzicht wordt er wel aan gerefereerd.

Het HDN Portaal is software die zelfstandig draait bij HDN en geen directe verbinding heeft met systemen van anderen. Ook hier geldt dat waar nodig eraan gerefereerd wordt, maar dat het geen onderdeel is van deze notitie.

¹ Uitwisselbaarheid HDN Berichten met vorige versie wordt, afhankelijk van afspraken binnen HDN Standaard, gewaarborgd



2 Uitgangspunten

Op het HDN Platform hebben veel gebruikers een aansluiting met ieder een eigen IT-kalender en eigen procedures voor onderhouden en implementeren van software. Tegelijkertijd heeft HDN de verantwoordelijkheid om de eigen omgeving stabiel te houden en nieuwe ontwikkelingen ten behoeve van de branche te ondersteunen.

Dat leidt tot de volgende uitgangspunten, waar alleen onder zwaarwegende omstandigheden vanaf kan worden geweken.

- Security-gerelateerde updates, die een directe bedreiging wegnemen voor HDN of haar gebruikers worden zo snel mogelijk uitgevoerd.
- Technische releases voor upgraden technische componenten, zoals systeemsoftware, ontwikkelsoftware, operating systemen en proxies/firewalls, libraries, etc. worden:
 - zo min mogelijk gecombineerd met elkaar uitgevoerd, zodat duidelijk is wat het effect is van de upgrade van de component.
 - niet tegelijk met functionaliteit en eigen ontwikkelde software uitgevoerd, tenzij er een afhankelijkheid is, zodat duidelijk is wat het effect is van de upgrade van de component.
 - we gebruiken van technische componenten de meest recente major versie of de versie ervoor.
 - relevante bugfixes in technische componenten worden zo snel mogelijk geüpdatet.
 - we updaten niet als eerste naar een nieuwe major release van technische componenten.
 - er worden geen wijzigingen doorgevoerd, die direct voor alle gebruikers consequenties hebben, in de zin van dat zij direct aanpassingen moeten doen om HDN Berichten correct te kunnen verwerken, tenzij de security direct in het geding is.
- Binnen een major versie van het HDN Platform zijn wijzigingen en uitbreidingen backward compatible, dat wil zeggen dat
 - als een gebruiker geen gebruik wil maken van de wijziging/uitbreiding deze gebruiker niets hoeft aan te passen.
 - gebruikers ieder voor zich en op elk gewenst moment, of binnen de afspraken van een project, kunnen besluiten de nieuwe functionaliteit te benutten.
- Voor een nieuwe major release
 - geldt dat bestaande functionaliteit kan vervallen, anders gebruikt moet worden, of dat nieuwe, verplicht te gebruiken functionaliteit wordt toegevoegd.
 - geldt een redelijke termijn (1 jaar), waarbinnen HDN zorgt dat gebruikers op verschillende releases nog steeds HDN Berichten met elkaar kunnen uitwisselen.
 - er maximaal 2 major releases van de HDN Schema's gelijktijdig worden ondersteund.



- HDN stelt een gebruikerstestomgeving (GTO) beschikbaar die voor wat betreft beveiliging en functionaliteit gelijk is aan productie, met uitzondering van korte perioden waarin
 - HDN het effect van een release wil monitoren, alvorens naar productie te gaan.
 - gebruikers de gelegenheid krijgen om te controleren of wijzigingen/uitbreidingen daadwerkelijk backward compatible zijn.

De noodzaak van een GTO-testperiode wordt voor iedere release beoordeelt door de Productowner, in samenspraak met de releasemanager en systeemarchitect.

- Wijzigingen en werkzaamheden worden volgens een vast patroon gecommuniceerd, passend bij het type release.



3 Proces per type release

In dit hoofdstuk staat voor ieder van de vier type releases:

- De definitie van wat eronder het type release valt
- Een overzicht van de samenhang tussen communicatie, samenstellen en realiseren van een release
- Planningsproces, hoe komen we tot een release
- Uitvoering/Uitrol
- Communicatie over de release

NB hierbij wordt nu uitgegaan van e-mail. Het kan zijn dat er op termijn op een andere manier wordt gecommuniceerd.



3.1 Technische release

3.1.1 Definitie

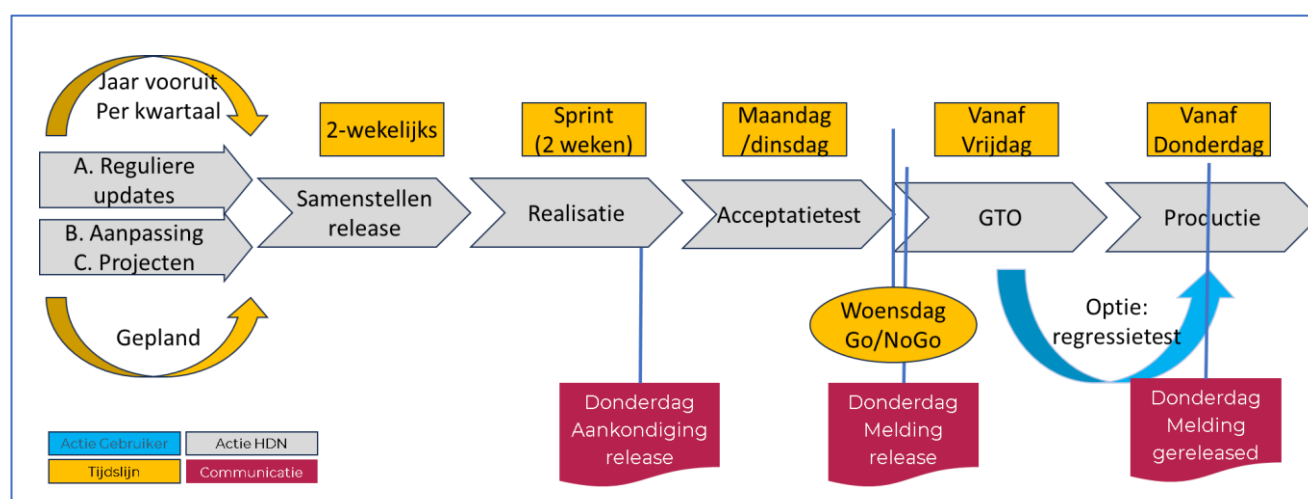
Een technische release betreft:

- Update van systeem- en operating software die gebruikt worden in of ten behoeve van het HDN Platform
Voorbeelden: operating systeem (Debian), message queueing (RabbitMQ), databasemanagementsoftware (MongoDB), proxy-software (pfSense).
- Aanpassing in de configuratie van de systeem- en operatingssoftware
Voorbeelden: blokkeren url's in pfSense, maximum aantal parallelle instanties voor een bepaalde microservice in Kubernetes

Er zijn drie aanleidingen voor wijzigingen:

- Reguliere updates – doorontwikkeling van de betreffende component
- Aanpassingen naar aanleiding van monitoring van het systeem, incidenten, preventieve acties
- Gerelateerd aan projecten en uitbreiding functionaliteit

3.1.2 Overzicht



3.1.3 Planningsproces

3.1.3.1 Ad A - Reguliere updates:

Op basis van ervaring, aankondiging van de leverancier/supportgroep : kwartaalplanning, 4 kwartalen rolling.

Binnen kwartaal: invullen en tweewekelijks afstemmen door HDN Functioneel beheer en CS-Net.

3.1.3.2 Ad B. Aanpassingen

Voorstellen hiervoor worden als RfP behandeld. Na goedkeuring wordt een ticket aangemaakt en wordt dit bij het tweewekelijks overleg HDN Functioneel Beheer – CS Net – PO Techniek gepland (zelfde overleg als A).

3.1.3.3 Ad C. Project-gerelateerd

Hierbij wordt in overleg met het project vastgesteld wat de releasedatum moet zijn.



3.1.4 Uitvoering

3.1.4.1 A – Reguliere updates en B - Aanpassingen

Hiervoor wordt dezelfde procedure gevolgd:

1. Waar nodig wordt eerst onderzoek gedaan en analyse gemaakt van de risico's
2. Er wordt een release ingepland; uit te voeren activiteiten worden voorzien van een ticket
3. Standaard wordt altijd de OTAGP²-straat doorlopen.

Doorlooptijd:

- a. O en T is afhankelijk van omvang en complexiteit en wordt via sprintplanning gemanaged

Week 1:

- b. Maandag : Acceptatie
- c. Woensdag : Go/NoGo
- d. Vrijdag : GTO

In principe tussen 8 uur en 9 uur, soms is er uitloop.

Week 2:

- e. Donderdag : Productie

Tussen 6.00 en 7.00 uur. Als deze tijd te kort is wordt uitgeweken naar zaterdag, vanaf 18.00 uur.

3.1.4.2 C – Projecten

Volgt hetzelfde patroon. De periode op GTO is afhankelijk van de afspraken in het project.

Uitgangspunt blijft maximaal 1 week op GTO.

3.1.5 Communicatie

3.1.5.1 A – Reguliere updates en B - Aanpassingen

Op basis van de Go/NoGo op woensdag, wordt donderdag een releasemail gestuurd. Daarbij wordt zoveel mogelijk twee weken vooruit gekeken. In de releasemail, die zowel gestuurd wordt naar de contactpersonen voor “onderhoud” als voor “functioneel”, staat het type release vermeld, alsmede de planning voor GTO en Productie en eventueel afwijkende tijdvakken.

3.1.5.2 C – Projecten

Communicatie wordt vanuit project geregeld. In de releasemail wordt de update aangekondigd met verwijzing naar het project.

² OTAGP: Ontwikkel en Test zijn domein van CS Net; Aceptatie wordt een release na testen door CS Net neergezet zodat HDN een acceptatietest kan doen. De Gebruikerstestomgeving is voor gebruikers van het HDN Platform om hun eigen aansluiting te testen. Deze omgeving is, voor wat betreft de software en security gelijk aan Productie



3.2 Kleine wijzigingen en bugfixes

3.2.1 Definitie

Dit betreft:

A. Bugfixes

- Verhelpen van afwijkingen van de specificaties.
 - Aanpassingen die ervoor zorgen dat het HDN Platform correct/beter werkt.
- Dit geeft dus geen extra functionaliteit en vereist geen aanpassing door gebruikers.

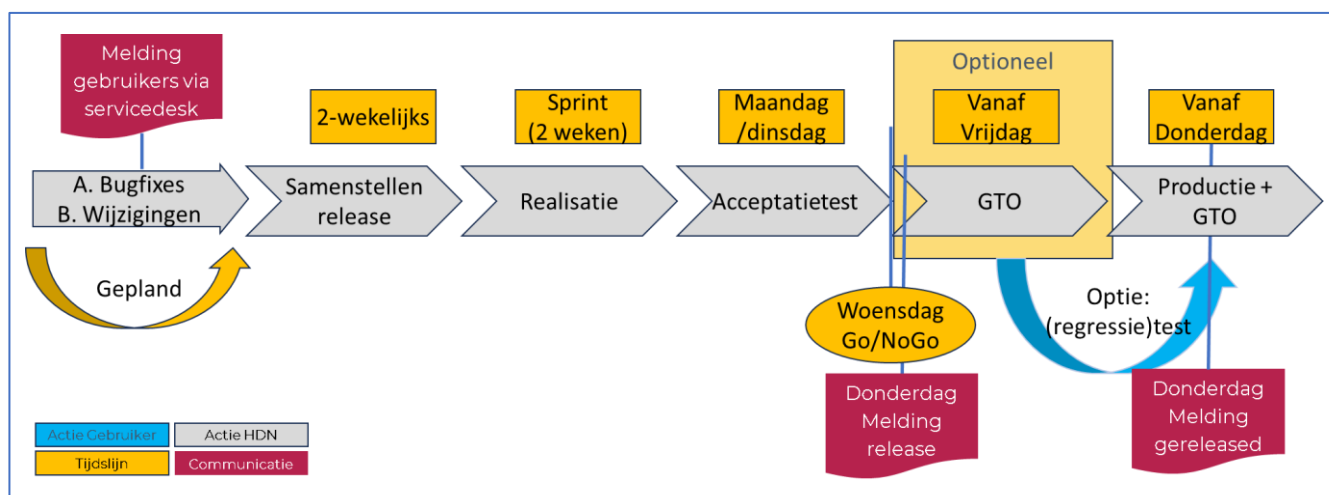
B. Wijzigingen

- Die het gebruiksgemak verhogen.
- Uitbreiding op bestaande functionaliteit.

Het oorspronkelijke gedrag blijft gelijk en vereist geen aanpassing door gebruikers.

Benutten van de nieuwe functionaliteit vereist wel aanpassingen bij de gebruiker

3.2.2 Overzicht



3.2.3 Planningsproces

Bugfixes en kleine wijzigingen kunnen zowel afkomstig zijn van gebruikers als vanuit intern uit testen, evaluatie tickets bij de servicedesk of verbetering proces/ondersteuning.

Tweewekelijks afstemmen door HDN - functioneel beheer/releasemanager en Productowner en CS-Net. Productowner bepaalt de prioriteit.



3.2.4 Uitvoering

1. Waar nodig wordt eerst onderzoek gedaan en analyse gemaakt van de risico's. Bij bugfixes en kleine wensen die afkomstig zijn van een gebruiker, wordt de gebruiker hierin meegenomen.
2. Er wordt een release ingepland; uit te voeren activiteiten worden voorzien van een ticket
3. Standaard wordt altijd de OTAGP-straat doorlopen.

Doorlooptijd:

- a. O en T is afhankelijk van omvang etc. en wordt via sprintplanning gemanaged

Week 1:

- b. Maandag : Acceptatie
 - c. Woensdag : Go/NoGo
 - d. Donderdag : GTO en Productie
- Tussen 6.00 en 7.00 uur

Als HDN vindt dat het wenselijk is dat gebruikers in de gelegenheid worden gesteld extra regressietest te doen. Het releaseschema wordt dan:

- d. Vrijdag : GTO
- In principe tussen 8 en 9, soms is er uitloop

Week 2:

- e. Donderdag : Productie
- Tussen 6.00 en 7.00 uur

3.2.5 Communicatie

Indien de wijziging of bugfix is gebaseerd op een melding van een gebruiker, wordt deze met behulp van het ticketsysteem van de HDN Servicedesk op de hoogte gehouden van de voortgang.

De Go/NoGo op woensdag wordt een week vooruit gekeken. De releasemail van donderdag bevat met een voorbehoud van een geslaagde test, een overzicht van de wijzigingen van de week erna.

In de releasemail worden bugfixes gemeld, functionaliteit wordt in aparte releasenotes opgenomen. De releasenotes worden als link meegestuurd in de releasemail. In de releasemail, die zowel gestuurd wordt naar de contactpersonen voor "onderhoud" als voor "functioneel", staat het type release vermeld, alsmede de planning voor GTO en Productie en eventueel afwijkende tijdvakken.



3.3 Uitbreiding Functionaliteit

3.3.1 Definitie

Wijzigingen, die nieuwe functies binnen bestaande functionaliteit of geheel nieuwe functionaliteit beschikbaar maken.

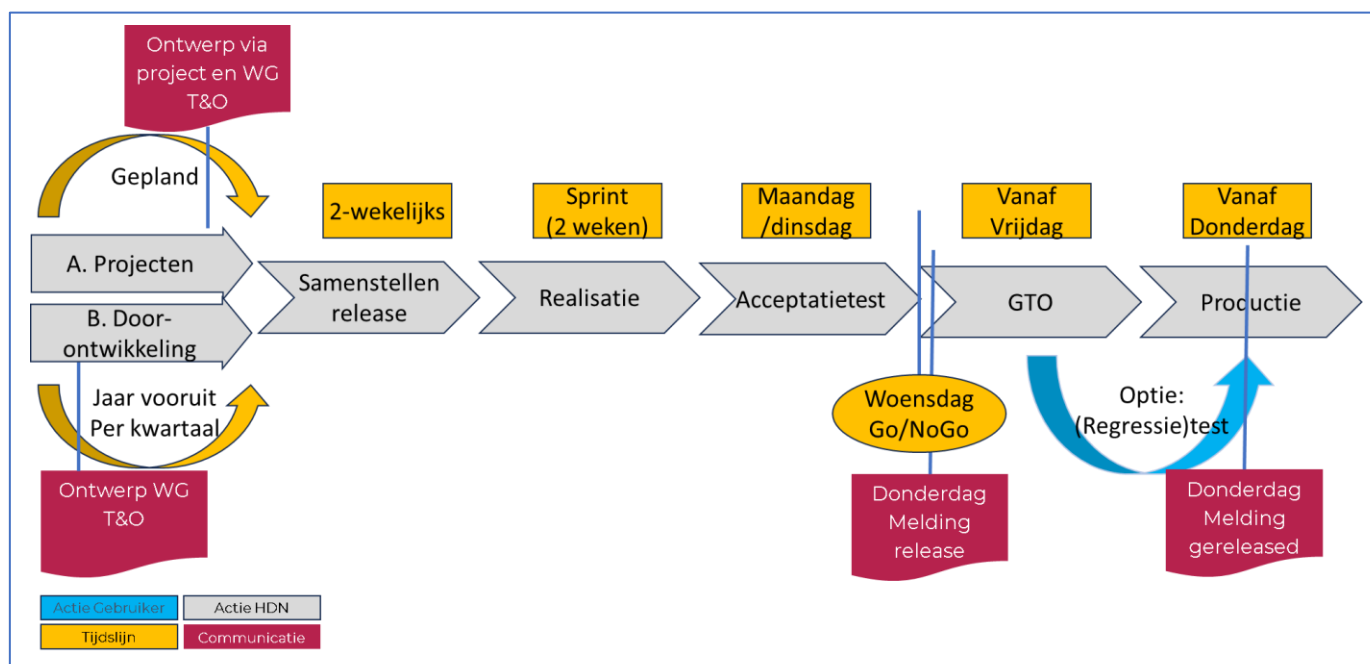
- Het oorspronkelijke gedrag van de functie/werking van het HDN Platform blijft gelijk en vereist geen aanpassing door gebruikers.
- Benutten van de nieuwe functionaliteit vereist wel aanpassingen bij de gebruiker van die functionaliteit

Er zijn twee mogelijke aanleidingen:

- A. Projecten
- B. Doorontwikkeling van het HDN Platform

Deze functionaliteit is na oplevering onderdeel van het HDN Platform. We kennen geen aparte projectimplementaties of maatwerk.

3.3.2 Overzicht



3.3.3 Planningsproces

HDN hanteert een kwartaalplanning en heeft intern afstemmingsoverleg (2-wekelijks) waarin prioriteiten worden bepaald. Daarin wordt meegenomen het businessbelang vanuit projecten en HDN algemeen en de prioriteiten vanuit de Productowner HDN Platform. Op basis daarvan wordt de volgorde bepaald.



3.3.4 Uitvoering

3.3.4.1 Projecten

1. Binnen het project wordt impact en de oplossing bepaald
2. Er worden een of meer releases ingepland; uit te voeren activiteiten worden voorzien van een ticket

Planning is afhankelijk van prioriteit en projectplanning

3. Standaard wordt altijd de OTAGP-straat doorlopen.

Doorlooptijd:

- a. O en T is afhankelijk van omvang etc. en wordt via sprintplanning gemanaged

Week 1:

- b. Maandag : Acceptatie
- c. Woensdag : Go/NoGo
- f. Vrijdag : GTO

In principe tussen 8 en 9, soms is er uitloop,

Week 2:

- g. Donderdag : Productie

Tussen 6.00 en 7.00 uur

In overleg met het project kan besloten worden de oplevering naar Productie 1 of 2 weken later te doen om partijen meer tijd te geven voor eigen testen. Deze ruimte is echter beperkt: in principe zijn GTO en Productie immers gelijk

3.3.4.2 Doorontwikkeling

1. Voorafgaand aan prioritering wordt oplossing in hoofdlijnen uitgewerkt en wordt de impact bepaald.
2. Er worden een of meer releases ingepland; uit te voeren activiteiten worden voorzien van een ticket

Planning is afhankelijk van prioriteit; deze wordt per kwartaal bepaald.

3. Standaard wordt altijd de OTAGP-straat doorlopen.

Doorlooptijd :

- a. O en T is afhankelijk van omvang etc. en wordt via sprintplanning gemanaged

Week 1:

- b. Maandag : Acceptatie
- c. Woensdag : Go/NoGo
- h. Vrijdag : GTO

In principe tussen 8 en 9, soms is er uitloop

Week 2:

- i. Donderdag : Productie

Tussen 6.00 en 7.00 uur



3.3.5 Communicatie

3.3.5.1 Projecten

Informatie over de inhoud en voortgang van het project wordt door het project verspreid. De technische oplossingsrichting en de uitwerking wordt opgesteld in samenwerking met het project; in het project wordt ook de consultatie van de technische oplossing gedaan

De technische uitwerking wordt, ter informatie, gedeeld met de Werkgroep Techniek & Ontwikkeling. Feedback welkom.

Bij de Go/NoGo op woensdag wordt vooruit gekeken, wanneer de informatie over de in het project gerealiseerde functionaliteit kan worden verspreid. De releasemail van donderdag bevat, met een voorbehoud van een geslaagde test, een overzicht van de wijzigingen en een verwijzing naar de releasenotes.

3.3.5.2 Doorontwikkeling

De technische uitwerking wordt, ter consultatie, gedeeld met de Werkgroep Techniek & Ontwikkeling. Feedback welkom. De timing hiervan zullen we proefondervindelijk met elkaar vaststellen.

Bij de Go/NoGo op woensdag wordt vooruit gekeken, wanneer de informatie over de gerealiseerde functionaliteit kan worden verspreid. De releasemail van donderdag bevat, met een voorbehoud van een geslaagde test, een overzicht van de wijzigingen en een verwijzing naar de releasenotes.



3.4 Major releases

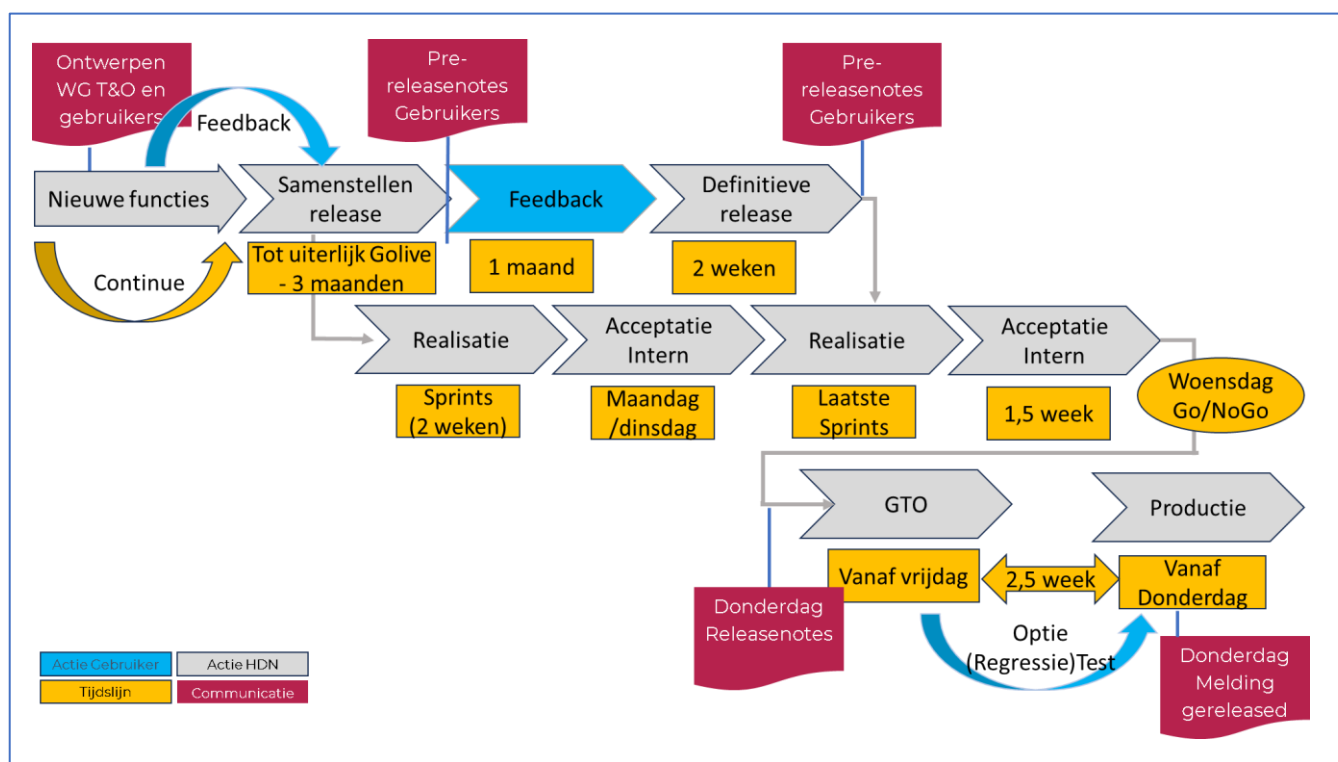
3.4.1 Definitie

Dit betreft wijzigingen die impact hebben voor alle gebruikers. Dat kan zijn:

- functionaliteit vervalt
- functionaliteit/gebruik wijzigt
- nieuwe functionaliteit wordt toegevoegd waarvan verwacht wordt, dat alle gebruikers die gaan ondersteunen

Een major release is , voor wat betreft het gebruik van de API-interface, dus per definitie niet backwards compatibel. Dat wil zeggen dat de gebruiker altijd aanpassingen moet doen om deze versie van de API te kunnen gebruiken. Wel zorgen we ervoor dat, tenzij het niet anders kan en het belang erg groot is³, er een redelijke overgangstermijn is (1 Jaar, tenzij door HDN anders besloten) naar de nieuwe release. De werking van de actuele release en de nieuwe release is in die periode compatible en partijen kunnen daarmee ook met elkaar blijven communiceren.

3.4.2 Overzicht



³ De situatie van "iedereen tegelijk" zal specifiek besproken worden met alle belanghebbenden.



3.4.3 Planningsproces

De “vorige” release blijft gedurende de eerder genoemde termijn bruikbaar. Daarop worden alleen bugfixes en security-updates uitgevoerd. Omdat we het gebruik van HDN Berichten tussen de twee geldige API-versies garanderen, betekent dat ook dat van iedere wijziging die onderdeel is van de major release beoordeeld moet worden of een migratiescenario voor de compatibiliteit tussen major releases en het kunnen benutten van HDN Berichten tussen de gebruikers op verschillende releases van toepassing is en hoe dat er dan uitziet.

Samenstelling van de release inclusief beschrijving van de oplossingsrichting zal over langere tijd plaatsvinden.

- Uiterlijk 3 maanden vóór geplande go-live zullen de laatste aanpassingen worden vastgesteld en verspreid. Samenstelling is op basis van behoefte aan doorontwikkeling HDN Platform en feedback/input vanuit Werkgroep Techniek & Ontwikkeling.
- Gedurende 1 maand is er gelegenheid voor impact en feedback door gebruikers.
- 6 weken vóór “go-live” worden opmerkingen uit de feedback gecommuniceerd. De samenstelling is daarmee definitief.
- 3 weken vóór go-live wordt de deploy naar GTO gedaan.

De planning als hiervoor, is alleen haalbaar als belangrijke delen van de release volgens de stappen hierboven (informereren – impact en feedback – samenstellen) al eerder zijn uitgevoerd.

3.4.4 Uitvoering

Continu cyclisch:

1. Er wordt een backlog samengesteld, samen met de werkgroep Techniek& Ontwikkeling.
2. Onderwerpen die kansrijk zijn worden uitgewerkt door HDN en van een impact voorzien. De Werkgroep Techniek& Ontwikkeling wordt daarin meegenomen.
3. Onderwerpen worden ter consultatie verspreid onder gebruikers, reactietermijn is 1 maand (prio, impact en inhoudelijk).
4. Onderwerpen die zijn geconsulteerd, worden in het afstemmingsoverleg HDN, met advies van Werkgroep Techniek & Ontwikkeling, vrijgegeven voor realisatie en door Productowner Platform ingepland en verdeeld over release en tickets.
5. Standaard wordt altijd de OTA-straat doorlopen;
Doorlooptijd afhankelijk omvang:
 - a. O en T is afhankelijk van omvang etc en wordt via sprintplanning gemanaged

Week 1:

- b. Maandag: : Acceptatietest - Voorlopig
- c. Woensdag : Go/NoGo – Voorlopig



Drie maanden voor beoogde go-live worden de onderwerpen bevroren. Na de laatste feedback ronde:

1. Resultaat uit de feedback-ronde wordt in het afstemmingsoverleg HDN, met advies van Werkgroep Techniek & Ontwikkeling, besproken; dit leidt tot een het samenstellen van een laatste sprint voor realisatie en door Productowner Platform ingepland en verdeeld over release en tickets.
2. Standaard wordt altijd de OTA-straat doorlopen;
Doorlooptijd afhankelijk omvang:
 - a. O en T is afhankelijk van omvang etc en wordt via sprintplanning gemanaged

Week 1:

- b. Vanaf maandag: Acceptatietest

Week 2:

- c. Woensdag : Go/NoGo
- d. Vrijdag : GTO

Week 5:

- e. Woensdag : Go/NoGo
- f. Donderdag : Productie

3.4.5 Communicatie

De communicatie verloopt zo veel mogelijk via de reguliere nieuwsmailings, die HDN nu al verstuurt.

- De nieuwsmail "Update HDN Techniek & Platform" (uitgebreid) en de regulier HDN Update (verkorte versie) worden gebruikt voor de roadmap (planning) en voorlopige specificaties. Rond de mijlpalen-data van een release wordt de bijgewerkte roadmap bekend gemaakt via deze e-mails,
- In de nieuwsmail "Update HDN Techniek & Platform" en de HDN Release-update (voor de contactpersonen "Functionaliteit HDN Platform") zijn (de verwijzingen naar) de voorlopige specificaties, de 0.9 versie en de definitieve versie van de specificaties opgenomen.
- De HDN Release-update bevat de detailplanning, zoals voor alle releases

In de voorbereidingsfase:

- Gebruikers worden via nieuwsmails regelmatig geïnformeerd over de roadmap
- Uitgewerkte functionaliteit ten behoeve van impactbepaling wordt gericht gemaild naar gebruikers "Functionaliteit HDN Platform".
- Iedereen wordt uitgenodigd feedback te leveren
- Waar wenselijk/nodig worden webinars georganiseerd om een toelichting te geven; dit wordt ook via alle nieuwsbrieven aangekondigd.



Uiterlijk 3 maanden voor beoogde Go-Live:

- De releasenotes versie 0.9 worden verspreid
 - Alle onderdelen/functionaliiteit zoals verwacht dat deze in de release zullen zitten
 - De beschrijving op basis van requirements en zo goed als definitief

6 weken voor Go-live:

- De releasenotes versie 0.99 worden verspreid
 - De beschrijving op basis van requirements en zo goed als definitief, aangevuld met feedback op de releasenotes

Na Go/Nogo

- De releasenotes versie 1.0
 - Alle onderdelen/functionaliiteit die deel uitmaakt van de release.
 - De beschrijving op basis van requirements, feedback en testen



